

De christelijke basis van Lin kse Samenwerking

In deze tijden van een steeds hechtere Linkse Samenwerking tussen GroenLinks en de PvdA is het goed om te kijken naar de christelijke fundamenteën van deze partijen. Ondanks dat heel wat lezers van De Linker Wang deze geschiedenis al goed zullen kennen, leek het Lucas Brinkhuis toch nuttig om deze fundamenteën in dit artikel overzichtelijk op een rij te zetten.

Lucas Brinkhuis

‘Het christendom heeft een grote invloed gehad op het Nederlandse politieke landschap.’

Linkse politiek en het christendom gaan goed samen. Denk bijvoorbeeld aan de rooms-katholieke priester Alfons Ariëns, die in Enschede een van de eerste vakbonden oprichtte. De christelijke fundamenteën van GroenLinks en de PvdA zijn ook zeer duidelijk. Beide partijen mogen christelijke partijen en politici tot hun voorgangers rekenen.

GroenLinks

GroenLinks is in 1990 ontstaan als fusie van de PPR, de PSP, de CPN en de EVP. Het is interessant om al deze partijen even kort langs te lopen. De PPR is ontstaan als afsplitsing van de

KVP (Katholieke VolksPartij) omdat enkele prominente leden deze partij te rechts vonden worden, maar zag zichzelf niet als een christelijke partij. De PPR (Politieke Partij Radikalen) werkte intensief samen met de PvdA. Dan de PSP, deze partij is ontstaan uit een groep kiezers die zich niet meer thuis voelden bij PvdA en de CPN. Nadat een voorstel om enkele leden, waaronder de dominee Jan Buskes, op een verkiesbare plek te zetten door de PvdA werd afgeslagen, richtten zij de PSP (Pacifistisch Socialistische Partij) op. De CPN (Communistische Partij

PvdA

De PvdA is al in 1946 ontstaan als fusie van de SDAP, de VDB en de CDU. Ook hier zal ik alle partijen kort langslopen. De SDAP is ontstaan als afsplitsing van de Sociaal-Democratische Bond, de allereerste partij met een socialistische ideologie in Nederland, toen deze partij besloot niet meer mee te doen aan de verkiezingen. De oprichters van de Sociaal-Democratische ArbeidersPartij wilden dit wel. Onder leiding van Troelstra deed de partij in 1918 een poging om een socialistische revolutie te starten in Nederland, dit mislukte. Later werd

de partij iets gematigder om na de Tweede Wereldoorlog te fuseren tot de PvdA. Alhoewel de partij niet christelijk was, was prominent lid van de SDAP en mede-oprichter van de PvdA dominee Willem Banning dat wel.

De Vrijzinnig Democratische Bond is ontstaan als linkse afsplitsing van de Liberale Unie, de eerste liberale partij van Nederland. Rond de Tweede Wereldoorlog keerde de partij zich zowel tegen het nationaalsocialisme als tegen de invloed van de rooms-katholieke zuil, politiek leider Henri Marchant moest in 1935 zelfs aftreden toen bekend werd dat hij katholiek

was geworden. Toen de partij in 1946 fuseerde tot de PvdA, vertrok een deel van de leden om de latere VVD op te richten.

De Christelijk-Democratische Unie was de jongste voorloper van de PvdA en is ontstaan als samenvoeging van meerdere protestantse links-pacifistische groepen. De CDU bleef tijdens haar gehele bestaan een kleine partij. De band met het christendom was niet in alle gevallen wederzijds, in 1936 werd het binnen de Gereformeerde Kerken in Nederland verboden om lid te zijn van de CDU.

Christelijke invloeden

In beide partijen is de invloed van de christelijke voorgangers nog aanwezig. Niet alleen via de verenigingen als De Linker Wang en de Banning-vereniging, maar ook op inhoudelijk vlak. De PPR had sterke banden met de katholieke vakbewegingen, en zocht een balans tussen individualisme en opgelegde solidariteit en zag als antwoord hiervoor subsidiariteit, oftewel dingen regelen op een zo klein mogelijke schaal. Dit principe komt voort uit de sociale leer van de Katholieke Kerk.

De EVP werd geïnspireerd door de ideeën van Bob Goudzwaard. Deze econoom was een van de grondleggers van het CDA en schreef ook mee aan het eerste verkiezingsprogramma van deze partij. Later was hij teleurgesteld door de behoudende koers van de nieuwe partij. Goudzwaard vond dat we van de wens naar economische groei af moesten omdat dit in ecologisch en sociaal opzicht niet duurzaam is. Dit christelijk-sociale principe is in GroenLinks nog steeds duidelijk aanwezig.

De CDU was vanuit christelijke principes een antimilitaristische partij. Alhoewel de huidige PvdA en GroenLinks niet antimilitaristisch is, is terughoudendheid op het gebied

van militarisme zeker nog merkbaar. De CDU werd na de Tweede Wereldoorlog met name geïnspireerd door de theoloog Karl Barth die stelde dat christenen geen aparte partij nodig hebben. Dit principe wordt door veel christelijke stemmers op GroenLinks en de PvdA nog steeds herkend.

PvdA en GroenLinks als christelijke partijen?

Als we naar de voorgangers van beide partijen kijken, zien we dat in beide gevallen het links-progressieve gedachtegoed de bindende factor was. De christelijke voorgangers waren zeker aanwezig, maar het christen-zijn van deze partijen was niet de aanleiding tot een fusie, dat was ook bij deze partijen het links-progressieve gedachtegoed. Het christelijke gedachtegoed op zichzelf is natuurlijk ook bij andere partijen in de Nederlandse politiek aanwezig, of zij zich nu christelijk noemen of niet. Het is verder opvallend dat beide partijen onder hun voorgangers zowel christelijke, liberale als socialistische stromingen kennen en dat betekent dus ook dat dit brede partijen zijn waar er zeker een christelijke invloed is, maar net zo goed een liberale en socialistische.

Dus zijn de PvdA en GroenLinks een christelijke partij, ook al noemen we het niet zo? Dat denk ik niet. Maar het is wel goed om ons te beseffen dat het christendom een grote invloed heeft gehad en nog steeds heeft op het Nederlandse politieke landschap. Deze invloed houdt niet op bij de christelijke partijen, maar zit ook in onze eigen partijen. Ik denk ook dat er binnen deze partijen meer oog is voor de oorsprong van de ideologie en de waarden die deze partijen kennen. Zowel oog voor de socialistische, liberale als christelijke waarden die beide partijen kennen en hebben meegekregen van hun voorgangers.

Radicale gelijkwaardigheid en feminisme

De vraag of ik over dit thema wil spreken, overvalt me. Alles aan het onderwerp roept reactie op. In mijn geval een weinig feministische en radicaal terughoudende. Tegelijkertijd zuigt mijn brein zich vast in een definitiediscussie. Wat is feminisme nog? Is feminisme niet per definitie radicaal? Is feministische gelijkwaardigheid niet beter of is dat juist radicaal? Ik laat het rusten, vergeet de uitnodiging, tot Sinead O'Conner in haar docu van mijn beeldscherm afspat. Woest zingend, fel kijkend, zacht pratend, verlegen lachend. Nothing compares. De jonge Sinead dringt m'n hoofd en hart binnen en wekt een onrust die ik niet kan thuisbrengen maar die me ook niet loslaat.

Sineads onverzettelijkheid om de ongelijkheid in de wereld te adresseren, blaast me omver. Sinead blijft haar verontwaardiging agenderen, haar pijn etaleren, met de keer persoonlijk, emotioneler, muzikaler. Waarmee ze zonder het te beseffen haar podium verandert in een arena, waar ze voor de leeuwen wordt gegooid in een kansloze strijd. Ontluisterend hoe de gevestigde masculiene orde zich opstelt. Ze wordt verguisd, voor gek verklaard en uiteindelijk doodgezwegen om nooit meer te worden gedraaid. Met alles wat wij nu weten, is dat met terugwerkende kracht zo'n ongelooflijk onrecht; en meteen ook zo tekenend voor hoe het heldinnen en klokkenluiders vergaat. Zo herkenbaar.

Mijn geheugen gaat aan: ervaringen, intimidatie, negeren. Ik maak het mee, het is ook van mij. Vrouw, moslima, moeder, hoofdzoekdraagster, zuster, dochter, slachtoffer, etnisch profiel, buitenbeentje, collega, concurrent, buitenlander. Ik ben het allemaal, geen zeven maar twaalf vinkjes en ik sta net zo alleen als Sinead als ik me teveel verzet of uitspreek. Ineens kan ik mijn onrust plaatsen. Het is de radicale (jawel, u leest het goed, radicale) behoefte me solidair te verklaren, me uit te spreken. Veel te laat maar toch. Alsnog. Niet meer ja knikken op het hazenpad. Nooit meer denken had ik maar, de zwijgende meerderheid. Maar de arena in, zij aan zij voor de leeuwen. Verander de wereld, begin bij mezelf.

De positie van vrouwen is nog altijd de beste graadmeter om de status quo op gelijkwaardigheid te tonen. Waar vrouwen het kind zijn van de rekening, is het voor een ieder in verdrukking hard halen. Dat maakt alle waarden van het feminisme springlevend en een gevecht waard. Speak up, laat je het zwijgen niet opleggen. Maak hun arena tot jouw podium. Radicale gelijkwaardigheid en feminisme begint bij de herkenning van het onrecht dat de ander wordt aangedaan. Verandering bij de solidariteit die je ongevraagd opbrengt. Het is de vergeten massa die mijn en jouw stem en steun verdient, waar weerklink gevonden wordt en het verschil wordt gemaakt. Als dat gebeurt, is er nothing that compares.

Esmah Lahlah is wethouder Bestaanszekerheid, Kansengelijkheid en Talentontwikkeling in de Gemeente Tilburg.

**GROEN
LINKS**

